

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ
СТВОРЕННЯ ВИРОБНИЦТВА КОМПЛЕКТУЮЧИХ ДЛЯ БПЛА»**

Виконавець:

Студент ЦЗВФН

Шостак Роман Сергійович _____

Науковий керівник:

Ст. викладач

Каражия Едуард Андрійович _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. У сучасному світі, зростаюча роль використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА), як у військовій, так і у цивільній сфері свідчить про перспективність організації власної справи саме в цьому напрямку. Від розуміння її сутності, актуальності та перспектив залежить не лише успішність підприємства, але й його конкурентоспроможність на ринку.

Концепція організації власної справи у виробничій сфері БПЛА полягає в створенні оптимальної системи управління, яка забезпечує максимальну ефективність виробничого процесу, відповідність вимогам безпеки та якості, а також мінімізацію ризиків та витрат.

У сучасних умовах зростання конкуренції та стрімкого технологічного розвитку, використання БПЛА стає необхідністю для підприємств у виробничій сфері. Однак, безпека, ефективність та економічність їх застосування потребують професійного та системного підходу до організації власної справи.

Застосування концепції організації власної справи у виробничій сфері БПЛА відкриває широкі перспективи для підприємств. Це може включати вдосконалення технологічних процесів, зменшення витрат, підвищення якості продукції, розширення ринків збуту та залучення нових клієнтів. Крім того, ця концепція створює передумови для інноваційного розвитку та впровадження новаторських технологій у виробничі процеси.

При дослідженні теми було проаналізовані роботи наступних вчених, що досліджували сферу виробництва БПЛА: Богославець О. Б. [1], Бурнашев В. В. [1], Пономаренко К. В. [1], Лупандін В. А. [2, с. 92], Мегельбей Г. В. [2, с. 92], Мацько О. Й. [2, с. 92], Комаров Д. Ю. [3, с. 48], Буряк М. [5, с. 113], Наріжняк Я. [5, с. 113], Скугарев В. [17, с. 86], Тихоненко В. і Борзенко Д. [17, с. 86].

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи в сфері виробництва БПЛА. Досягнення поставленої мети складає вирішення таких **завдань**:

- охарактеризувати основні теоретичні аспекти сфери виробництва БПЛА та їх застосування;
- проаналізувати основні параметри бізнес-ідеї виробництва комплектуючих для БПЛА;
- визначити нормативно-правові та організаційні аспекти організації бізнесу;
- надати аналіз попиту та пропозиції на БПЛА в Україні;
- оцінити потенційні конкурентні переваги друку комплектуючих для БПЛА за допомогою 3-Д принтеру;
- сформулювати інвестиційні та поточні витрати на організацію виробництва комплектуючих для БПЛА;
- спрогнозувати грошові потоки та розрахувати показники ефективності;
- оцінити проектні ризики та шляхи їхньої мінімізації;

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення виробництва комплектуючих для БПЛА.

Предмет дослідження – бізнес-план для власної справи у сегменті створення комплектуючих для БПЛА.

Методи дослідження. Серед методів, що використовувалися в кваліфікаційній роботі були використані: аналітична методика, що відіграла ключову роль у глибокому аналізі та декомпозиції досліджуваного об'єкта на окремі елементи. Завдяки детальним спостереженням було покращено розуміння процесів, що проходять в об'єкті дослідження. Використання порівняльного аналізу допомогло відстежити динаміку змін протягом часу, тоді як графічний метод дозволив ефективно візуалізувати отримані висновки. Статистичний аналіз було застосовано для оброблення інформації та виявлення взаємозв'язків між різноманітними чинниками.

Інформаційна база дослідження. Основу роботи склали численні інформаційні ресурси. Актуальні дані були отримані зі статистичних обзорів і аналітичних спостережень, зокрема тих, що охоплюють підприємства з виробництва компонентів для безпілотників. Для збору відповідної інформації проводився аналіз українського законодавства та інших регуляторних документів, а також були залучені монографії та наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів. Додаткові відомості та дані були виявлені через Інтернет-ресурси.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі: вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (47 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 71 сторінок. Основний зміст викладено на 62 сторінках. Робота містить 15 таблиць та 5 рисунків

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Загальна концепція організації власної справи у виробничій сфері**» розглядаються теоретичні засади започаткування власної справи у виробничій сфері: розглянуто бізнес-ідею започаткування виробництва комплектуючих для БПЛА; досліджуються нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні у сфері виробництва комплектуючих для БПЛА; обґрунтовується вибір організаційно-правової форми і системи оподаткування створюваного бізнесу.

У другому розділі «**Аналітична оцінка можливості організації виробництва комплектуючих для БПЛА**» проаналізовано конкурентне середовище у сфері виробництва комплектуючих для БПЛА та визначені внутрішні конкурентні переваги новоствореного виробництва; розраховано витрати на створення та функціонування проєкту.

У третьому розділі «**Оцінка економічної ефективності виробництва комплектуючих для БПЛА**» спрогнозовано прибуток та грошовий потік від реалізації продукції. Проведено розрахунок та аналіз показників економічної ефективності проєкту. Проведений аналіз можливих ризиків та заплановані заходи щодо їх запобігання.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджуються теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи у сфері виробництва комплектуючих для БПЛА та зроблено наступні висновки.

1. Безпілотні літальні апарати (БПЛА) представлені різними типами, кожен з яких має унікальні характеристики та переваги. Сучасне управління БПЛА активно

розвивається з використанням штучного інтелекту (ШІ), що дозволяє дронам самостійно виконувати завдання, від розвідки до ураження цілей. Після початку війни в Україні спостерігається ріст сектору безпілотної авіації, який включає збір інформації, розвідку, транспортування вантажів та доставку їжі. Водночас сектор зіткнувся з викликами, такими як нерозвинена інфраструктура та нестабільне фінансування.

2. Основні параметри бізнес-ідеї для виробництва комплектуючих для БПЛА з використанням 3D-друку включають технологічну гнучкість, зниження часу та витрат на виробництво, оптимізацію логістики, інновації у матеріалах, високі стандарти якості та відповідність ринковим потребам. Успіх залежить від інтеграції технологій, управління, інновацій і ринкової адаптації. Організаційні та ресурсні аспекти обумовлюють необхідність великого вентильованого приміщення, кваліфікованого персоналу з інженерів-конструкторів, спеціалістів з 3D-друку та менеджменту, професійного обладнання для 3D-друку і тестування, якісних матеріалів та IT-систем для управління проектами та взаємодії з клієнтами.

3. ТОВ - це зручна форма бізнесу для виробників комплектуючих для БПЛА, пропонуючи легку реєстрацію та податкові пільги через спрощену систему оподаткування, що дозволяє знизити податкове навантаження та спростити бухгалтерію. Україна пропонує три основні системи оподаткування: загальну, спрощену та єдиний податок на прибуток підприємств. ФОП може обрати спрощену систему, яка поділяється на три групи з різними ставками. Обрано 3 групу спрощеної системи для даного бізнесу, що передбачає сплату 3% єдиного податку з доходу та ПДВ.

4. Протягом 2022 року укладено 16 державних контрактів з українськими виробниками безпілотних літальних апаратів (БПЛА). Від листопада 2022 до січня 2023 року надійшло 75 заявок від українських виробників на постачання різних типів БПЛА. Однак держава не купує вітчизняні БПЛА за ринковою ціною через обмеження в урядовій постанові від 3 березня 2021 року, яка визначає закупівельну ціну за формулою, що не враховує всі витрати виробників. Скасування мита та ПДВ для імпортних дронів, а також спрощення митного оформлення для комплектуючих, може сприяти розвитку галузі. Крім того, важливо забезпечити доступ до спеціальних ресурсів для тестування і експлуатації безпілотників та розвиток кваліфікованого персоналу через навчальні курси та програми підготовки. Активна міжнародна співпраця також є ключовою для підвищення конкурентоспроможності українських виробників.

5. Створення бізнесу в Україні з виробництва комплектуючих для БПЛА за допомогою 3D принтера має великий потенціал завдяки інноваційним можливостям технології, швидкій адаптації до ринкових потреб і зниженню виробничих витрат. Гнучкість виробництва може зменшити залежність від імпорту, що є важливою перевагою. Проект стикається з викликами, такими як високі початкові витрати та обмежений доступ до якісних матеріалів для 3D друку, а також політична та економічна нестабільність. Однак розвиток ринку БПЛА та підтримка уряду створюють сприятливі умови для успіху. Успіх вимагатиме ретельного планування, інвестицій у розвиток технічних навичок та адаптацію до змін ринку.

6. Найбільш значну частку середньомісячних постійних витрат становить зарплата персоналу з нарахуваннями - 213,5 тис. грн., що складає близько 65% від загальної суми витрат. Орендна плата також є вагомою частиною витрат - 30 тис. грн. (близько 9%). Рекламні витрати становлять 40 тис. грн. (приблизно 12%). Кредит, комунальні витрати та інші витрати складають менший відсоток у загальних витратах: відповідно 6,7 тис. грн. (2%), 15 тис. грн. (5%) та 20 тис. грн. (6%). Охорона приміщення є найменш значущою витратою - лише 1 тис. грн. (менше 1%).

7. Початкові інвестиції повністю зафіксовано в 1-му році проєкту, вони склали 780 тис. грн, а їхня структура та джерела наведені у 2-му розділі кваліфікаційної роботи. Грошовий потік є позитивним починаючи з 1-го року, а на кінець 5-го року він склав понад 9,4 млн грн. За умови ставки дисконтування 24%, чиста поточна вартість проєкту склала 4719 тис. грн, індекс прибутковості – 7 (це є значним показником, навіть для сфери послуг). Термін окупності проєкту лише 6 місяців, що обумовлено його організаційною простотою та незначними стартовими витратами. Внутрішня норма прибутковості 231% перевищує ставку дисконтування і забезпечує значний запас міцності проєкту.

8. Проєкт виробництва комплектуючих для БПЛА несе кілька ключових ризиків. Кадрові ризики, включаючи нестачу кадрів та проблеми з навчанням, можна мінімізувати співпрацею з університетами та аутсорсингом ІТ-фахівців. Технічні проблеми, такі як помилки в проєктуванні, вимагають угод з виробниками БПЛА та строгого контролю якості. Правові ризики, пов'язані зі змінами у законодавстві, потребують постійного моніторингу та комунікації з відповідними органами. Енергетичні ризики можна уникнути встановленням генераторів та використанням технологій, таких як Starlink. Фінансові ризики, зокрема нестача ресурсів, вирішуються диверсифікацією інвестицій та оптимізацією витрат.

АНОТАЦІЯ

Шостак Р. С. «Економічне обґрунтування проєкту створення виробництва комплектуючих для БПЛА».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2024.

У роботі розглядаються теоретичні засади започаткування власної справи в Україні в сфері виробництва комплектуючих для БПЛА: розглянуто бізнес-ідею започаткування власної справи; досліджуються нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні у сфері виробництва комплектуючих для БПЛА; обґрунтовані організаційно-правова форма і система оподаткування новоствореного центру.

Проаналізовано конкурентне середовище в сфері виробництва комплектуючих для БПЛА в м. Одеса та визначені внутрішні конкурентні переваги створюваного

бізнесу. Запропоновано проєкт створення виробництва комплектуючих для БПЛА за допомогою 3-Д принтеру.

Сформовано стартовий капітал на реалізацію проєкту, розраховані поточні витрати та спрогнозовано прибуток від продажу комплектуючих для БПЛА.

Здійснено економічне обґрунтування доцільності реалізації проєкту, охарактеризовані можливі ризики реалізації проєкту та шляхи їх мінімізації.

Ключові слова: комплектуючі, БПЛА, аналіз, виробництво, принтер, оператор.

ANNOTATION

Shostak R. S. «Economic substantiation of the project to create the production of components for UAVs» .

Qualifying work on obtaining for a bachelor's degree in the specialty 076 «Entrepreneurship, trade and exchange activities» for the educational program «Economic and business planning». Odessa National Economics University. Odesa, 2024.

The paper examines the theoretical principles of starting one's own business in the field of production of components for UAVs: the business idea of starting one's own business is considered; the regulatory and legal regulation of business activity in Ukraine in the field of production of components for UAVs is investigated; the organizational and legal form and taxation system of the newly created business are substantiated.

The competitive environment in the field of production of components for UAVs in Odesa was analyzed and the internal advantages of project being created were determined.

The costs for the creation and operation of components for UAVs have been calculated. Profit from the sale of products and services is forecast.

An assessment of the economic efficiency of the project was carried out. Possible risks are analyzed and measures to minimize them are proposed.

Keywords: components, UAV, analysis, production, printer, operator.